

Oosthuizerweg 13 te Edam (gemeente Edam-Volendam)

Een Bureauonderzoek

J.M. Blom

Colofon

ADC Rapport 2515

Oosthuizerweg 13 te Edam (gemeente Edam-Volendam)
Een Bureauonderzoek

Auteur: J.M. Blom

In opdracht van: Van Riezen & Partners

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, 12 november 2010
Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.
ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Autorisatie:
R.M. van der Zee

ISBN 978-94-6064-506-8

ADC ArcheoProjecten
Tel 033-299 81 81
Postbus 1513
3800 BM Amersfoort
Fax 033-299 81 80
Email info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied	4
Samenvatting	5
1 Inleiding	7
2 Doelstelling en vraagstelling	7
3 Methodiek bureauonderzoek	7
4 Resultaten bureauonderzoek	8
4.1 Afbakening plan- en onderzoeksgebied en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik	8
4.2 Beschrijving huidig gebruik	8
4.3 Beschrijving van de historische situatie en mogelijke verstoringen	8
4.4 Beschrijving van bekende archeologische, ondergrondse bouwhistorische en aardwetenschappelijke waarden	9
4.5 Gespecificeerde verwachting (LS05)	10
5 Conclusies	11
6 Aanbeveling	11
Literatuur	12
Geraadpleegd kaartmateriaal	12
Geraadpleegde websites	12
Lijst van afbeeldingen en tabellen	12

Administratieve gegevens van het onderzoeksgebied

Provincie:	Noord-Holland
Gemeente:	Edam-Volendam
Plaats:	Edam
Toponiem:	Oosthuizerweg
Kadastrale gegevens:	Edam sectie H nrs 838 en 891
Kaartblad:	19H
Oppervlakte plangebied	5000 m ²
Coördinaten:	131.690/503.324 (NW); 131.756/503.313 (NO); 131.744/503.239 (ZO); 131.679/503.249 (ZW)
Bevoegde overheid:	gemeente Edam-Volendam
Deskundige namens de bevoegde overheid:	dhr. G. Alders (Stichting Cultureel Erfgoed Noord-Holland)
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer (CIS-code):	43420
ADC-projectcode:	4120865
Periode van uitvoering:	oktober en november 2010
Beheer en plaats documentatie:	ADC ArcheoProjecten bv, Amersfoort

Samenvatting

In opdracht van Van Riezen & Partners heeft ADC ArcheoProjecten een bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Oosthuizerweg 13 in Edam (gemeente Edam-Volendam). In het plangebied wordt de huidige bedrijfsbebouwing uitgebreid en zullen vier nieuwe gebouwen worden gerealiseerd. Ook zal een hellingbaan worden aangelegd. Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van een projectprocedure ten behoeve van een wijziging in het bestemmingsplan en was noodzakelijk om te bepalen of bij de voorgenomen activiteiten de kans bestaat dat archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

Op basis van het bureauonderzoek worden in het plangebied meerdere archeologische niveaus verwacht. Naar verwachting bestaat het Laagpakket van Wormer uit kwelderafzettingen, waarvan de top op ca. 4 m –mv is gelegen. In dit niveau kunnen archeologische resten uit het Neolithicum aanwezig zijn. Recentere archeologische waarden (IJertijd – Nieuwe tijd), die aan maaiveld en in de top van het veen onder een kleidek van maximaal 30 cm dikte worden verwacht, zijn vermoedelijk verstoord bij de realisatie van de huidige bebouwing, waarbij de bodem tot 70 cm –mv is geroerd. Ook is veel veen verdwenen door oxidatie en middeleeuwse ontginningen. Daarnaast kunnen eventuele archeologische waarden zijn verstoord bij de aanleg van het bedrijventerrein en het opbrengen van een zandpakket.

ADC ArcheoProjecten adviseert om het terrein vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. Het is echter niet volledig uit te sluiten dat binnen het onderzochte gebied toch nog archeologische resten voorkomen. Het verdient daarom aanbeveling om de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht archeologische vondsten te melden bij de bevoegde overheid, zoals aangegeven in artikel 53 van de Monumentenwet.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Periode	Tijd in jaren	
Nieuwe tijd	1500 – heden	
Middeleeuwen:	450 – 1500 na Chr.	
Late Middeleeuwen		1050 – 1500 na Chr.
Vroege Middeleeuwen		450 – 1050 na Chr.
Romeinse tijd:	12 voor Chr. – 450 na Chr.	
Laat-Romeinse tijd		270 – 450 na Chr.
Midden-Romeinse tijd		70 – 270 na Chr.
Vroeg-Romeinse tijd		12 voor Chr. – 70 na Chr.
IJzertijd:	800 – 12 voor Chr.	
Late IJzertijd		250 – 12 voor Chr.
Midden-IJzertijd		500 – 250 voor Chr.
Vroege IJzertijd		800 – 500 voor Chr.
Bronstijd:	2000 – 800 voor Chr.	
Late Bronstijd		1100 – 800 voor Chr.
Midden-Bronstijd		1800 – 1100 voor Chr.
Vroege Bronstijd		2000 – 1800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):	5300 – 2000 voor Chr.	
Laat-Neolithicum		2850 – 2000 voor Chr.
Midden-Neolithicum		4200 – 2850 voor Chr.
Vroeg-Neolithicum		5300 – 4200 voor Chr.
Mesolithicum (Midden-Steentijd):	8800 – 4900 voor Chr.	
Laat-Mesolithicum		6450 – 4900 voor Chr.
Midden-Mesolithicum		7100 – 6450 voor Chr.
Vroeg-Mesolithicum		8800 – 7100 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):	tot 8800 voor Chr.	
Laat-Paleolithicum		35.000 – 8800 voor Chr.
Midden-Paleolithicum		300.000 – 35.000 voor Chr.
Vroeg-Paleolithicum		tot 300.000 voor Chr.

Bron: Archeologisch Basis Register 1992

1 Inleiding

In opdracht van Van Riezen & Partners heeft ADC ArcheoProjecten een bureauonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Oosthuizerweg 13 in Edam (gemeente Edam-Volendam). In het plangebied wordt de huidige bedrijfsbebouwing uitgebreid en zullen vier nieuwe gebouwen worden gerealiseerd. Ook zal een hellingbaan worden aangelegd. Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van een projectprocedure ten behoeve van een wijziging in het bestemmingsplan en was noodzakelijk om te bepalen of bij de voorgenomen activiteiten de kans bestaat dat archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

Het bureauonderzoek is uitgevoerd op 15 en 29 oktober 2010 door: J.M. Blom (prospector) en R.M. van der Zee (senior prospector).

2 Doelstelling en vraagstelling

Het doel van bureauonderzoek is het verwerven van informatie, aan de hand van bestaande bronnen, over bekende of verwachte archeologische waarden, binnen een omschreven gebied, om daarmee te komen tot een gespecificeerde, archeologische verwachting.

De volgende onderzoeksvragen zijn opgesteld:

- Zijn er (aanwijzingen voor) archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is naar verwachting de omvang, ligging, aard en datering hiervan?

Indien er archeologische waarden aanwezig zijn:

- In welke mate worden deze waarden verstoord door realisatie van de geplande bodemingreep?
- Hoe kan deze verstoring door planaanpassing tot een minimum worden beperkt?

Indien de archeologische waarden niet kunnen worden behouden:

- Welke vorm van nader onderzoek is nodig om de aanwezigheid van archeologische waarden en hun omvang, ligging, aard en datering voldoende te kunnen bepalen om te komen tot een selectiebesluit?

3 Methodiek bureauonderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.2 Landbodems, protocol 4002 Bureauonderzoek.

Het bureauonderzoek bestaat uit de volgende elf processtappen:

1. Afbakenen plan- en onderzoeksgebied en vaststellen consequenties van mogelijk toekomstig gebruik;
2. Aanmelden onderzoek bij Archis;
3. Vermelden (en toepassen) overheidsbeleid;
4. Beschrijven huidig gebruik;
5. Beschrijven historische situatie en mogelijke verstoringen;
6. Beschrijven mogelijke aanwezigheid bouwhistorische waarden in de ondergrond;
7. Beschrijven bekende archeologische en aardwetenschappelijke waarden;
8. Opstellen gespecificeerde verwachting;
9. Opstellen standaardrapport bureauonderzoek;
10. Afmelden onderzoek bij Archis: overdracht onderzoeksgegevens;
11. Aanleveren digitale gegevens bij e-Depot.

De processtappen 1 tot en met 7 leveren gegevens op basis waarvan processtap 8, de gespecificeerde verwachting wordt opgesteld. De gespecificeerde verwachting kan worden beschouwd als een belangrijke conclusie van het bureauonderzoek, omdat hierin wordt aangegeven of, en zo ja, welke archeologische waarden worden verwacht, indien relevant weergegeven op een kaart.

De resultaten van processtappen 1 tot en met 8 worden behandeld in de paragrafen 3.1 tot en met 3.5. Processtap 9 resulteert in het voorliggende rapport. De processtappen 10 en 11 hebben betrekking op het voor derden openbaar maken van de resultaten van het bureauonderzoek bij onder meer Archis en het e-Depot.

4 Resultaten bureauonderzoek

4.1 Afbakening plan- en onderzoeksgebied en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik

Het plangebied ligt aan de Oosthuizerweg 13 te Edam (gemeente Edam-Volendam) en heeft een oppervlakte van 5000 m². De exacte locatie is weergegeven in afbeeldingen 1 en 2.

Van het plangebied zelf zijn onvoldoende archeologische en aardkundige gegevens beschikbaar om een uitspraak te kunnen doen over de archeologische verwachting. Daarom zijn tevens gegevens betrokken uit de directe omgeving, waarmee het onderzoeksgebied kan worden gedefinieerd als het gebied binnen een straal van ca. 750 meter rondom het plangebied. Waarnemingen binnen de stadskern van Edam zijn niet uitgebreid beschreven, omdat deze niet van belang worden geacht voor het plangebied, dat buiten de dorpskern ligt.

In het plangebied worden vier bedrijfsverzamelgebouwen, een hellingbaan en een parkeerplaats gerealiseerd. Hierdoor zal binnen het plangebied de bodem over een oppervlakte van 1300 m² worden verstoord. De nieuwe gebouwen worden niet onderkelderd en worden op beton gefundeerd op een diepte van 70 cm -mv. Heipalen zullen tot 18 m -mv worden geslagen.¹

De consequentie van de voorgenomen ingreep is dat eventuele waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

4.2 Beschrijving huidig gebruik

Het plangebied is momenteel een bedrijfsgebouw aanwezig, waarvan de funderingen op 70 cm -mv zijn gelegen.² De oppervlakte hiervan is ca. 1400 m². De rest van het plangebied is verhard met klinkers, met uitzondering van een groenstrook langs de zuidoostzijde van het gebouw. Het hele bedrijventerrein, waar het plangebied onderdeel van uitmaakt, is opgehoogd,³ vermoedelijk met zand.

Volgens de bodemkaart van Nederland is in het plangebied een grondwatertrap II aanwezig, wat betekent dat de gemiddeld hoogste grondwaterstand hoger dan 40 cm -mv ligt en de gemiddeld laagste op 50-80 cm -mv.⁴ De grondwatertrap gaat uit van een 'natuurlijke' situatie. Het plangebied is evenwel opgehoogd. Daarom wordt ter plaatse een lagere grondwaterstand verwacht.

4.3 Beschrijving van de historische situatie en mogelijke verstoringen

De historische situatie is op verschillende kaarten als volgt:

Bron	Historische situatie
Van Deventer 1550-1600	weiland
Kadastrale minuut uit 1811-32 ⁵	weiland
Topografische kaart uit 1857/58 ⁶	weiland
Bonnekaarten 1876, 1894 en 1900 ⁷	weiland, sloot midden door plangebied van oost naar west
Topografische kaarten uit 1949, 1971 en 1994 ⁸	weiland

De oudste vermelding van Edam dateert uit 1310, maar de bewoningsgeschiedenis gaat evenwel verder terug. Zo vestigden zich ter plaatse van het huidige Edam al in de 12^e eeuw boeren en vissers langs de oevers van het riviervak de Ee. De aanleg van een dam in de rivier en de daaraan verbonden noodzaak om vanaf dat moment over de rivier aangevoerde goederen over te laden droegen eraan bij dat Edam in de loop van de 13^e eeuw kon uitgroeien tot een handelsplaats.⁹ Het plangebied is gelegen in de polder Zeevang, die in de 13^e eeuw is aangelegd.¹⁰ Op basis van de geraadpleegde historische kaarten is het niet aannemelijk dat het plangebied een ander gebruik heeft gekend dan weiland, tot de aanleg van de huidige bebouwing van het plangebied na 1994.

¹ Alders 2010.

² Alders 2010.

³ Pers. meded. G. Bot (Van Riezen & Partners) 15 juli 2010.

⁴ Stichting voor Bodemkartering 1987.

⁵ Kadaster 1811-32, Middellie en Azwijk sectie B blad 02.

⁶ Wolters Noordhoff Atlasproducties 1990.

⁷ Bureau Militaire Verkenningen 1876, 1894 en 1900.

⁸ Kadaster 1949, 1971 en 1994.

⁹ Van der Zee en Jacobs 2007.

¹⁰ www.molendatabase.org geraadpleegd op 29-10-2010.

4.4 Beschrijving van bekende archeologische, ondergrondse bouwhistorische en aardwetenschappelijke waarden

De volgende aardwetenschappelijke informatie is bekend van het plangebied:

Bron	Informatie
Geologie ¹¹	afzettingen van Duinkerke III op Hollandveen op afzettingen van Calais (A0.3) en Hollandveen op afzettingen van Calais (CO)
Geomorfologie ¹²	ontgonnen veenvlakte al dan niet bedekt met klei en/of zand (1M46)
Bodemkunde ¹³	weideveengronden (pVc II)

Edam behoort geologisch gezien tot het Zuiderzeegebied. Volgens de geologische overzichtskaart van Nederland bestaat de ondergrond uit veen, het Hollandveen Laagpakket (Formatie van Nieuwkoop), op zeeklei en –zand (Wormer Laagpakket binnen Formatie van Naaldwijk).¹⁴ Het veen is plaatselijk bedekt met klei en/of zand (Walcheren Laagpakket binnen Naaldwijk Formatie).¹⁵

Bij het begin van het Holoceen, ca. 11.000 jaar geleden, maakte de onderzoekslocatie deel uit van de van oost naar west flauw hellende kustvlakte.¹⁶ Door de snelle stijging van het zeeniveau overspoelde de zee in de volgende millennia steeds grotere delen van het gebied, waarbij het Getijdenbekken van Holland ontstond. Aan de zeezijde van het getijdenbekken werden lage strandwallen gevormd. Achter de strandwallen strekte zich een gebied met wadden en kwelders uit, dat doorsneden werd door een sterk vertakt stelsel van getijdengeulen en –kreken.¹⁷ Vanaf ca. 4300 v. Chr. nam de mariene invloed sterk toe, waarbij veel west-oost gerichte geulen werden gevormd. Uiteindelijk handhaafden zich twee geulen, waarvan er één ten noorden van Edam liep. Door de geulen werd sediment vanuit zee naar het achterland vervoerd, waarbij langs de randen zand sedimenteerde en op grotere afstand van de geulen klei. Deze afzettingen behoren bij het Laagpakket van Wormer (Formatie van Naaldwijk). Langs de geulranden ontwikkelden zich zandige wadgebieden die droogvielen bij laag water. Deze gebieden waren onaantrekkelijk voor bewoning.¹⁸ Uit een boring ongeveer 500 meter ten westen van het plangebied blijkt, dat de top van de afzettingen van het Laagpakket van Wormer op ca. 4 m –mv is gelegen.¹⁹

Vanaf ongeveer 5000 jaar geleden nam de snelheid van de relatieve zeespiegelstijging af.²⁰ Het waddegebied achter de strandwallen slibde steeds verder op waarmee de invloed van de zee langzaam afnam. De toenemende aanvoer van zand naar de kust leidde bovendien tot het aaneengroeien van de strandwallen.²¹ Door het neerslagoverschot en de aanvoer van rivierwater trad al snel verzoeting op van het waterrijke gebied achter de strandwallen op. In dit milieu ontwikkelde zich op uitgebreide schaal veen. Uiteindelijk ontstonden enkele meters dikke veenkussens die hoog boven het omringende landschap en het gemiddeld zeeniveau uitstaken. De veengebieden werden ontwaterd via diverse veenstroompjes. Voor het ontstaan van Edam was de aanwezigheid van het riviertje de Ee van belang, dat ter plaatse van het huidige Volendam in het Flevomeer uitmondde.

Rond de jaartelling vond vanuit het waddegebied de eerste aanvoer van mariene kleien plaats. Door het ontstaan van nieuwe getijdengeulen ontwaterden de omliggende veengebieden, die daardoor makkelijk te ontginnen werden. De ontginningen leidden tot inklinking en oxidatie van het veen en daarmee tot maaiveldafval. Hierdoor kreeg het veengebied te maken met wateroverlast en werd kwetsbaar voor overstromingen. Grote stormen in met name de 12^e eeuw leidden ertoe dat op grote schaal met de aanleg van dijken en dammen werd begonnen. Ook de Ee werd afgedamd. Niettemin is ondanks de vanaf de 13^e eeuw aanwezige bedijking nog veel erosie opgetreden. De mariene afzettingen die in deze afzettingen die in deze transgressie-fase op het veen zijn afgezet, worden gerekend tot het Laagpakket van Walcheren binnen de Naaldwijk Formatie.²²

¹¹ Rijks Geologische Dienst 1987.

¹² Stichting voor Bodemkartering & Rijks Geologische Dienst 1979.

¹³ Stichting voor Bodemkartering 1987.

¹⁴ Volgens oude terminologie op geologische kaart: Afzettingen van Calais.

¹⁵ Volgens oude terminologie op geologische kaart: Afzettingen van Duinkerke.

¹⁶ De Mulder et al. 2003.

¹⁷ De Mulder et al. 2003.

¹⁸ Rijks Geologische Dienst 1987; Wagenaar & Van Wallenburg 1987.

¹⁹ www.dinoloket.nl: boring B19H0854.

²⁰ Berendsen 2004.

²¹ De Mulder 2003.

²² Rappol & Soonius 1994.

Vanaf de Late Middeleeuwen werd het veen door de mens in cultuur genomen, waarbij sloten aangelegd werden haaks op de veenstroompjes om het veen te ontwateren. Het plangebied ligt volgens de geomorfologische kaart in een dergelijke ontgonnen veenvlakte. Door de hiermee gepaard gaande oxidatie trad bodemdaling op, waardoor het gebied erg vatbaar werd voor overstromingen vanuit de Zuiderzee en erosie van het veen.

Als gevolg van deze overstromingen werd een dun kleidek afgezet (Formatie van Naaldwijk, Walcheren Laagpakket).²³ Volgens de geologische kaart ligt het plangebied op de grens van een zone waar wel en waar geen kleidek op het veen aanwezig is. De bodemkaart geeft aan dat in het plangebied wel sprake is van een kleidek. Er zijn namelijk weideveengronden gekarteerd, die worden gekenmerkt door de aanwezigheid van een kleidek van 20 tot 30 cm dikte. De bovenste 5 tot 10 cm is enigszins venig. Onder het kleidek is veen aanwezig. Grondwatertrap II toont aan dat de hoogste gemiddelde grondwaterstand boven de 40 cm –mv ligt. De gemiddeld laagste grondwaterstand ligt op 50 tot 80 cm –mv.²⁴

In het onderzoeksgebied zijn de volgende archeologische (indicatieve) waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld:

Bron	Omschrijving
Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW)	lage indicatieve archeologische waarde
Cultuurhistorische waardenkaart provincie Noord-Holland	zeer grote historisch geografische waarde
Archeologische Monumenten Kaart (AMK)	AMK-terrein 14649
waarnemingen ARCHISII (Archeologisch Informatie Systeem)	geen
vondstmeldingen ARCHISII	geen
onderzoeksmeldingen ARCHISII	36461
KennisInfrastructuur CultuurHistorie (KICH) ²⁵	geen informatie

Volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) geldt voor het plangebied een lage indicatieve archeologische waarde. Deze verwachting is gebaseerd op de ligging van het plangebied in een ontgonnen veenvlakte. Volgens de CultuurHistorische Waardenkaart van de provincie Noord-Holland ligt het plangebied in het zuidelijk deel van polder Zeevang, die een zeer hoge historisch geografische waarde heeft. Regelmatige strokenverkavelingen zijn kenmerkend voor gebieden waarvan de ontginning is gereguleerd door bovenlokaal gezag. Het is niet bekend in hoeverre de ontginningen in de Zeevang zijn geïnitieerd door grootgrondbezitters. Strokenverkavelingen met een regelmaat als deze zijn zeer kenmerkend voor de Zeevang. Dat het hier gaat om een goed bewaard gebleven veerverkaveling maakt deze verkaveling zeldzamer.²⁶

De ligging van de (indicatieve) waarden is weergegeven in afb. 3.

Ruim 120 meter ten zuidoosten van het plangebied is een archeologisch monument gelegen. Dit is de oude stadskern van Edam. In deze stadskern zijn diverse waarnemingen daterend uit de Nieuwe Tijd en deels uit het eind van de Late Middeleeuwen gedaan tijdens diverse archeologische onderzoeken.²⁷

Er is een bureaustudie uitgevoerd naar de N247, die direct ten oosten van het plangebied is gelegen. De uitkomsten hiervan zijn niet in Archis vermeld. Ook is geen digitaal rapport beschikbaar in het e-depot Nederlandse archeologie.²⁸

4.5 Gespecificeerde verwachting (LS05)

In het plangebied worden meerdere archeologische niveaus verwacht. Naar verwachting bestaat het Laagpakket van Wormer uit wadafzettingen. Indien dit inderdaad het geval is, worden in dit niveau geen archeologische resten verwacht, omdat wadafzettingen ongeschikt zijn voor bewoning. Indien in plaats van wadafzettingen kwelderafzettingen aanwezig zijn, kunnen wel resten verwacht worden uit het Neolithicum (tot ca. 3000 v. Chr.). Het gaat hierbij vooral om aardewerkfragmenten en grondsporen. Vanwege de ligging onder het grondwaterniveau en de afdekking door een veenpakket, zullen eventuele resten uit deze periode goed geconserveerd zijn. De waarden worden ca. 4 m –mv verwacht.

²³ Rijks Geologische Dienst 1987; Wagenaar & Van Wallenburg 1987.

²⁴ Stichting voor Bodemkartering 1987.

²⁵ <http://www.kich.nl>

²⁶ <http://chw.noord-holland.nl/start.asp>

²⁷ AMK-terrein 14649.

²⁸ Onderzoeksmelding 36461.

Eventuele resten uit de IJzertijd, Romeinse tijd en Vroege Middeleeuwen kunnen verwacht worden in veraarde laagjes in het veenpakket, dat boven het Laagpakket van Wormer is gevormd. De kans hierop is echter klein, aangezien geen vondsten uit deze perioden bekend zijn uit de omgeving van het plangebied en omdat het plangebied waarschijnlijk te nat was voor bewoning. Ook is veel veen verdwenen door oxidatie en middeleeuwse ontginningen.

De ontginning van het veen in en rond het plangebied begon in de 12^e eeuw. Eventuele resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd worden verwacht in de top van het veenpakket. Het gaat hierbij om resten van boerderijen, evenals aardewerk, botmateriaal e.d. Door de latere afdekking met een dun kleipakket en doordat het plangebied in de Nieuwe tijd vooral in gebruik is geweest als weiland, zijn deze resten naar verwachting goed bewaard gebleven. Er zijn geen aanwijzingen dat het plangebied in de Nieuwe tijd bebouwd is geweest voor het eind van de 20^e eeuw. Het is aannemelijk dat door de huidige bebouwing de archeologische waarden zijn verstoord. De bodem is hierbij tot 70 cm –mv verstoord. Daarnaast kunnen eventuele archeologische waarden zijn verstoord bij de aanleg van het bedrijventerrein en het opbrengen van een zandpakket.

5 Conclusies

De in de Inleiding gestelde onderzoeksvragen kunnen op basis van de bereikte resultaten als volgt worden beantwoord:

Zijn er (aanwijzingen voor) archeologische waarden in het plangebied aanwezig en, zo ja, wat is naar verwachting de omvang, ligging, aard, datering en waardstelling hiervan?

Er zijn aanwijzingen voor archeologische waarden in het plangebied aanwezig. Indien in het Neolithicum het plangebied in een kweldergebied was gelegen, kunnen in de top van de kwelderafzettingen archeologische waarden aanwezig zijn. Dit niveau ligt op ca. 4 m –mv. Recentere archeologische waarden, die aan maaiveld en onder een kleidek van maximaal 30 cm dikte werden verwacht, zijn vermoedelijk verstoord bij de realisatie van de huidige bebouwing, waarbij de bodem tot 70 cm –mv is geroerd.

In welke mate worden deze waarden verstoord door realisatie van de geplande bodemingreep?

De archeologische waarden worden op 4 m –mv verwacht. De geplande bodemingrepen reiken niet verder dan 70 cm –mv, met uitzondering van de heipalen. De archeologische waarden worden derhalve niet verstoord. De overige vragen zoals gesteld in de inleiding komen te vervallen.

6 Aanbeveling

ADC ArcheoProjecten adviseert om het terrein vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. Het is echter niet volledig uit te sluiten dat binnen het onderzochte gebied toch nog archeologische resten voorkomen. Het verdient daarom aanbeveling om de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht archeologische vondsten te melden bij de bevoegde overheid, zoals aangegeven in artikel 53 van de Monumentenwet.

Literatuur

- Alders, G., 2010: *Archeologisch advies*, Haarlem.
- Berendsen, H.J.A., 2004: *De vorming van het land. Inleiding in de geologie en de geomorfologie*, Assen.
- Rappol, M. & C.M. Soonius, 1994: *In de bodem van Noord-Holland. Geologie en archeologie*, Lingua Terrae, Amsterdam.
- Rijks Geologische Dienst, 1987: *Geologische Kaart van Nederland schaal 1:50.000, blad 19 Oost Alkmaar*, Haarlem
- Stichting voor Bodemkartering, 1987: *Bodemkaart van Nederland schaal 1:50.000, blad 19 Oost en 20 West, Alkmaar en Enkhuizen*, Wageningen
- Stichting voor Bodemkartering & Rijks Geologische Dienst, 1979: *Geomorfologische Kaart van Nederland blad 1:50.000, blad 19 & 20 Alkmaar & Lelystad*, Wageningen/Haarlem.
- Wagenaar, K. & C. van Wallenburg, 1987: *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000, Toelichting bij de kaartbladen 19 Oost Alkmaar en 20 West Lelystad (Noordhollands gedeelte)*. Wageningen.
- Zee, R.M. van der Zee & E. Jacobs, 2007: *Locatie 'Oorgat, tussen 46a en 48' te Edam, gemeente Edam-Volendam. Een inventariserend veldonderzoek*, STAR 128, Amsterdam.

Geraadpleegd kaartmateriaal

Bureau Militaire Verkenningen, 1876, 1894 en 1900: *Edam, blad 297, 1:25.000*.

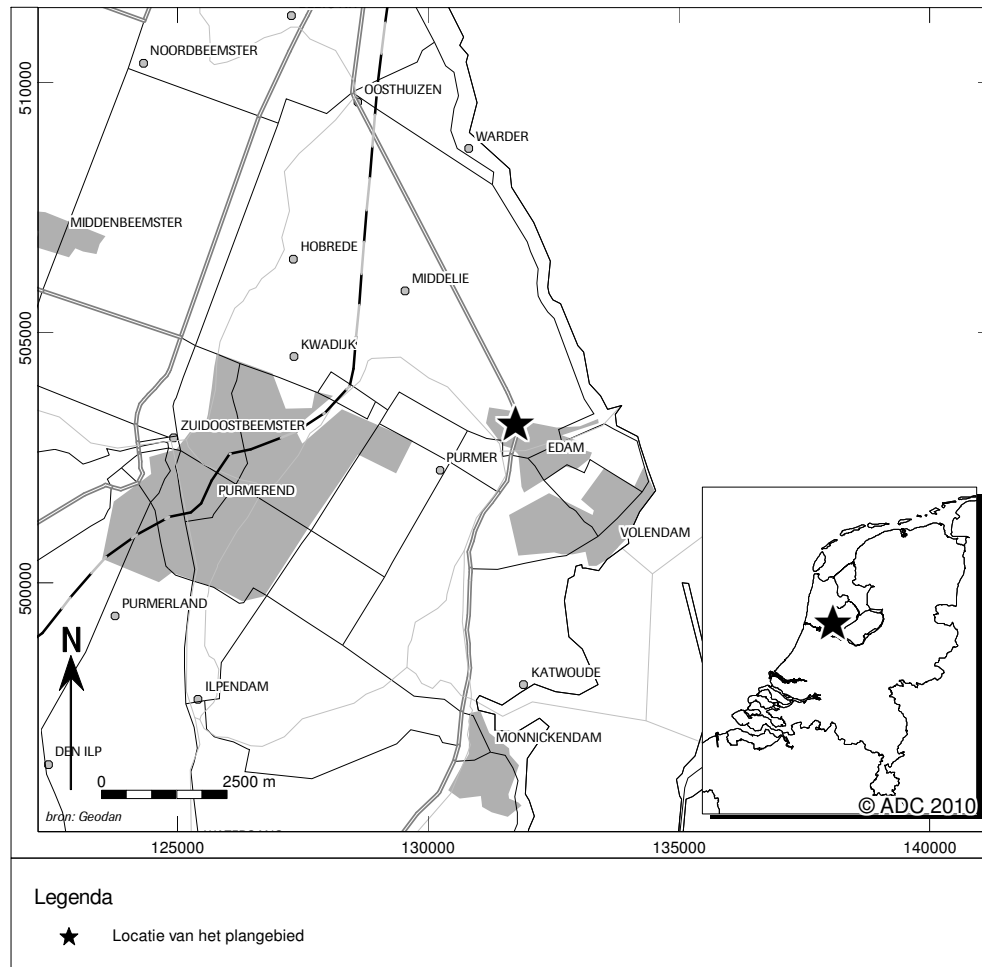
Geraadpleegde websites

<http://archis2.archis.nl>
<http://chw.noord-holland.nl>
<http://www.kich.nl>
www.molendatabase.org

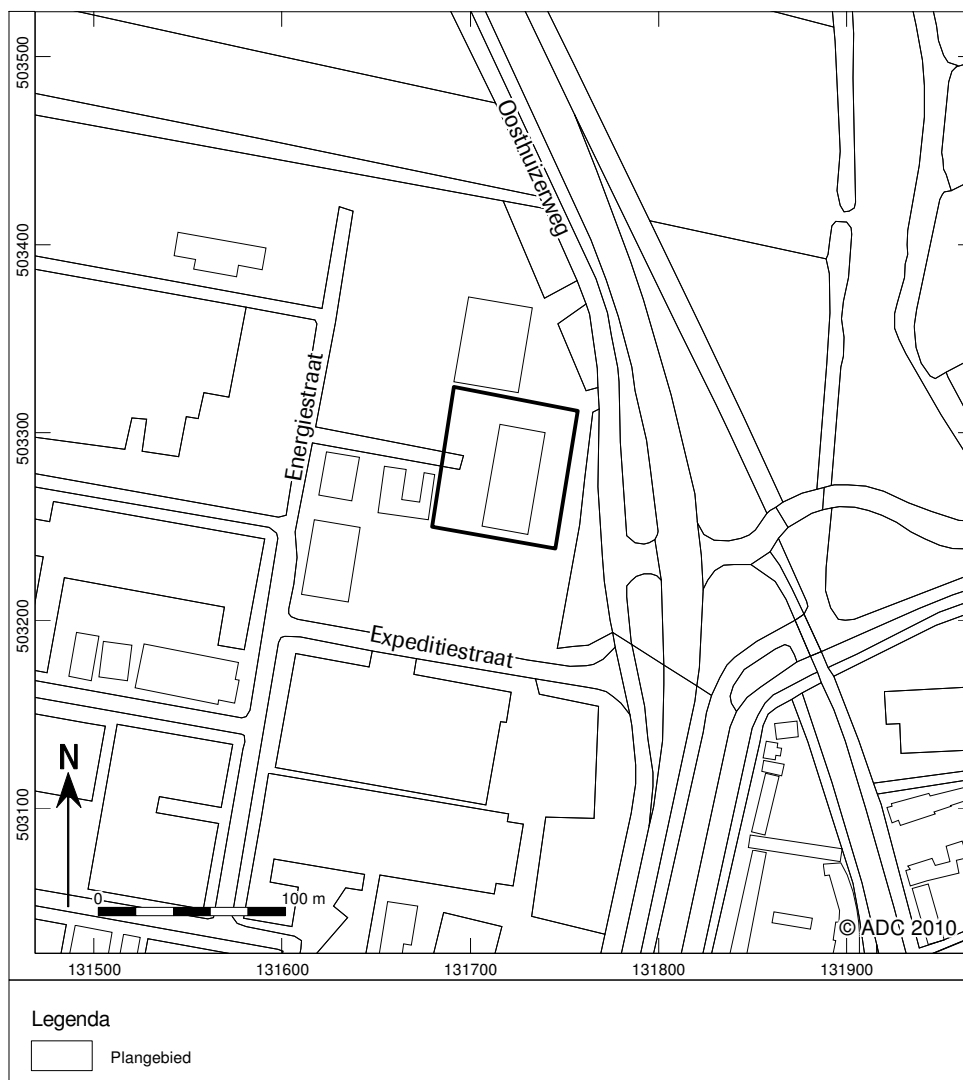
Lijst van afbeeldingen en tabellen

- Afb. 1 Locatie van het plangebied
Afb. 2 Detailkaart van het plangebied
Afb. 3 Indicatieve Kaart Archeologische Waarden, AMK-terreinen en ARCHIS-meldingen

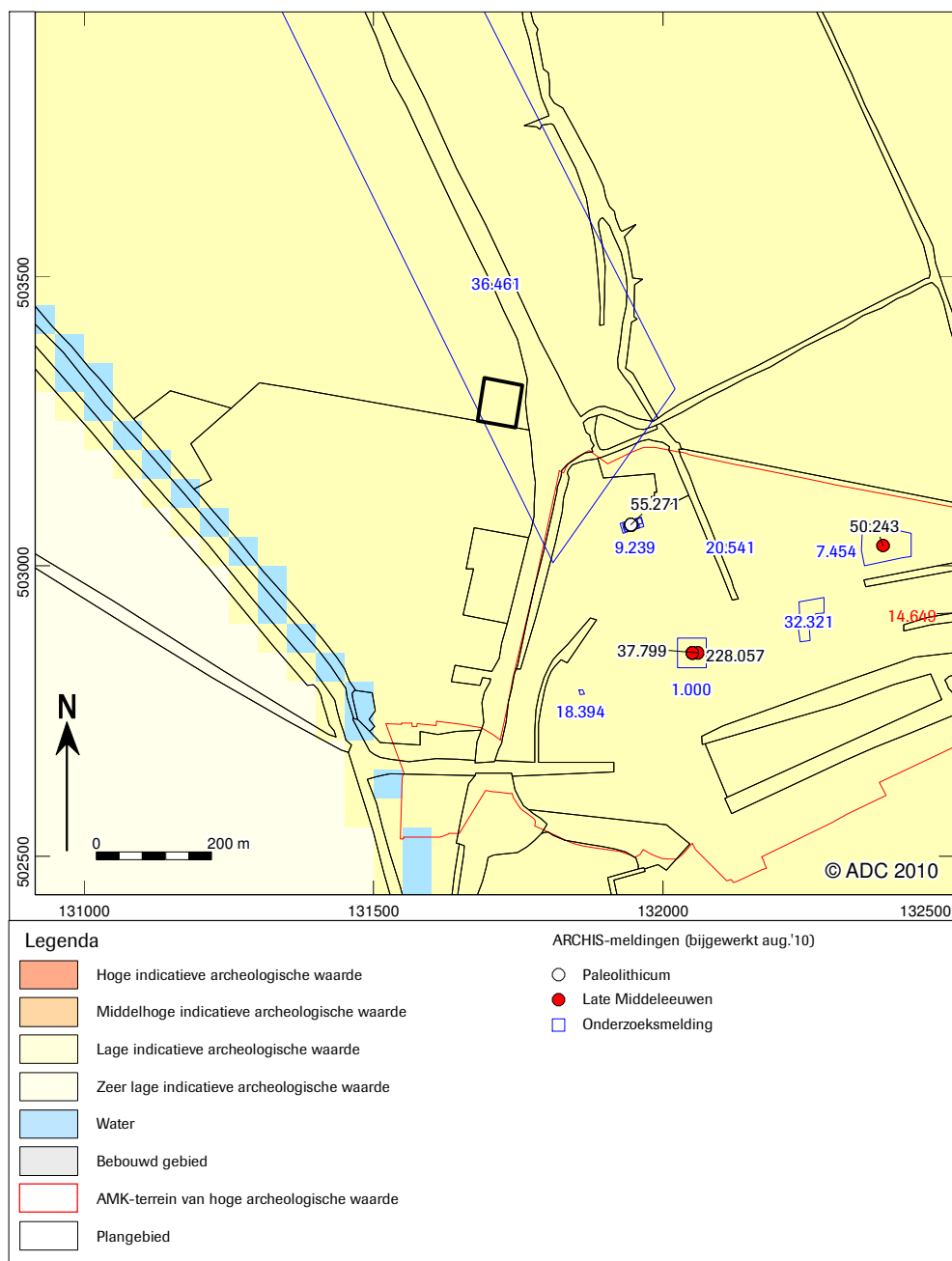
Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Afb. 1 Locatie van het plangebied

Afb. 2 Detailkaart van het plangebied

Afb. 3 Indicatieve Kaart Archeologische Waarden, AMK-terreinen en ARCHIS-meldingen